

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
(М. ОДЕСА, УКРАЇНА)**

**УКРАЇНСЬКА АСОЦІАЦІЯ З РОЗВИТКУ МЕНЕДЖМЕНТУ ТА БІЗНЕС-
ОСВІТИ**

ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ - ВАРНА (М. ВАРНА, БОЛГАРІЯ)

**ВРОЦЛАВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ (М. ВРОЦЛАВ,
ПОЛЬЩА)**

**ВАРШАВСЬКА ШКОЛА ЕКОНОМІКИ, ІНСТИТУТ МЕНЕДЖМЕНТУ
(М. ВАРШАВА, ПОЛЬЩА)**

КАСПІЙСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ (М. АЛМАТИ, КАЗАХСТАН)

**VI міжнародна науково-практична
конференція**

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ МЕНЕДЖМЕНТУ:
ТЕОРЕТИЧНІ І ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ**

28-29 вересня

Збірник матеріалів конференції

Одеса, 2023

УДК 658 (043.2)

«Актуальні проблеми менеджменту: теоретичні і практичні аспекти»: Матеріали шостої міжнар. наук.–практ. конф., 28-29 вересня 2023 р. – відпов. за випуск д.е.н., проф. Кузнецова І. О. – Одеса – 319 с.

Для студентів економічних спеціальностей, викладачів, аспірантів і докторантів вищих навчальних закладів, працівників управлінської діяльності підприємств та організацій.

Редакційний комітет:

Кузнецова І. О. – д.е.н., професор, завідувача кафедрою менеджменту організацій Одеського національного економічного університету;

Карпенко Ю. В. – к.е.н., доцент кафедри менеджменту організацій Одеського національного економічного університету;

Балабаш О. С. – к.е.н., доцент кафедри менеджменту організацій Одеського національного економічного університету.

Матеріали конференції публікуються в авторській редакції з незначною загальною правкою укладачів.

Одеський національний економічний університет

ЗМІСТ ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ

Skonieczny J. Business strategies during the crisis caused by the war – modification of the H.I.Ansoff's product-market model.....	13
Кожушко Л.Ф. Менеджмент як основний рушійний фактор розвитку.....	15
Момот В. Є., Литвиненко О. М. Динаміка пріоритетів у мотивації персоналу та лідерство під час воєнного стану.....	17
Шульгіна Л.М. Управління системою індикаторів перфоманс маркетингу у контексті стійкого розвитку.....	19
Микитюк П. П., Микитюк Ю.І. Розвиток критичних воєнних технологій як гарантія зміцнення обороноздатності та економічної безпеки держави.....	21
Зось-Кіор М.В., Лядський І. К., Федосова Я. А. Управління соціальним та емоційним інтелектом в системі самоменеджменту.....	25
Овсянюк-Бердадіна О. Ф. Контури змін організації в координатах бренд-менеджменту.....	26
Єпіфанова І. Ю., Джеджула В.В. Управління інтелектуальним капіталом в системі економічної безпеки підприємств.....	28
Касич А. О., Касич О. Р Управління стимулами участі підприємств в проектах державно-приватного партнерства.....	29
Максимець О.В. Вплив нових реформ на стійкий розвиток лісового сектору України: проблеми та можливості.....	30
Fandrejewska A., Dąbrowska A. Consumer Social Responsibility as a Challenge for the Marketing Strategy of Modern Enterprises.....	32

СЕКЦІЯ 1 АКТУАЛЬНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ ТА ЙОГО ПІДСИСТЕМАМИ

Alekseyenko L., Tulai O. Organizational and applied principles of information support for enterprise management in the context of the development of international coordination of restoration projects.....	35
--	----

Аванесьян А.Є.	
Контролінг витрат судноремонтних підприємств України в умовах військового часу.....	37
Балабаш О.С.	
«Стійкість» в управлінні: теоретичні основи та підходи до визначення....	39
Винниченко В.І., Балабаш О.С.	
Поняття технології управління підприємством.....	42
Volkov O.	
Performance Management in the Context of Agile Management Methodologies	44
Гвоздей Н. І.	
Сучасні умови кредитних відносин в аграрному секторі економіки.....	45
Данильчак А.І.	
Формування операційних пріоритетів торговельного підприємства.....	47
Жадан О.В.	
Мотиваційні аспекти участі підприємства у проектах державно- приватного партнерства в інноваційній сфері.....	49
Карпенко Ю.В.	
Сутність поняття «операційна стратегія» підприємства: основні підходи до трактування.....	52
Сасенко А.Р., Карпенко Ю.В.	
Розробка конкурентної стратегії підприємства: основні етапи процесу та їх зміст.....	54
Демченко В.О., Карпенко Ю.В.	
Оцінювання результативності діяльності підприємства: основні показники.....	56
Князькова В.Я., Криленко В.І.	
Актуальні аспекти управління рекламною діяльністю медичного закладу.....	58
Кучмій Я.В., Матійців Я.О.	
Планування діяльності в закладі охорони здоров'я.....	60
Лінькова О.Ю.	
Актуальні проблеми менеджменту в сучасних умовах.....	62
Лояніч В.О.	
Вплив сільськогосподарських підприємств на формування продовольчої безпеки України.....	64
Людвік І.І.	
Формування результативної системи управління інноваційно- інвестиційною діяльністю сільськогосподарських підприємств.....	66

Макурін А.А., Шишкова Д.С. Особливості функціонування суб'єктів малого підприємництва у воєнний стан та на перспективу.....	69
Матюх С.А. Особливості формування ресурсної складової механізму реалізації стратегії забезпечення економічної безпеки підприємства.....	72
Москалюк Г.О., Волчек Р.М. Сучасні способи організації комунікативного простору.....	74
Мостова К. А. Диверсифікація як напрямок організаційних змін та фактор підвищення конкурентоспроможності підприємств ресторанного бізнесу.....	76
Осипенко С.О. Особливості корпоративної соціальної відповідальності бізнесу в умовах війни.....	78
Піскун А. В. Оцінка ефективності екологічно-економічної діяльності підприємства....	79
Дімова О. С., Піскун А. В. Перспективи розвитку українського бізнесу після завершення війни.....	81
Руда Л.П., Каспирович А.В. Макроекономічні передумови впровадження моделі циркулярної економіки для промислового сектору економіки України.....	83
Семенова Т.В., Алексєєнко М.В. Ефективність функціонування логістичної системи промислового підприємства.....	85
Y.O. Snitko, D.V. Chaikovsky Integration of project and strategic management.....	87
Шепілова В.С., Шишкова Н.Л. Проблеми розрахунків з контрагентами під час воєнного вторгнення та шляхи їх подолання.....	89
Ширикалова І.Ю., Балабаш О.С. Особливості стратегічного управління у банківських установах.....	92

СЕКЦІЯ 2

СУЧАСНА ПАРАДИГМА СТРАТЕГІЧНОГО ТА ІННОВАЦІЙНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Nataliya Yudina Innovative principles of marketing management under the conditions of information society.....	96
Бондар-Підгурська О.В., Кошман В.А. Розвиток інноваційної діяльності стратегічно важливих галузей промисловості в період війни та повоєнної розбудови економіки України	98
Бражник Л.В., Чумак В.Д. Перспективи інноваційного розвитку вітчизняної економіки.....	100

Васильченко М.І.	
Аутсорсинг логістичних процесів: практичні рішення в умовах сучасних реалій розвитку економіки.....	102
Вербицька Г.Л.	
Роль інновацій у післявоєнному відновленні економіки України.....	104
Гуменюк В.В., Семирга Л.І., Ямчук Д.А.	
Менеджмент готельно-туристичного бізнесу: кращі практики та рекомендації з досвіду організації міжнародного курортно-рекреаційного форуму.....	105
Гуторов О.І., Гуторова О.О.	
Організаційно-економічна сутність інноваційних процесів в АПК.....	107
Данчева О. М.	
Інноваційний розвиток підприємств в Україні: сучасний стан та перспективи.....	109
Данчева О. М., Георгієва Ю.С.	
Сучасні інформаційні технології в менеджменті.....	111
Данчева О. М., Гуляєва О. М.	
Сучасні підходи до визначення сутності інновацій.....	112
Данчева О. М., Дімова О.С.	
Тенденції та перспективи четвертої промислової революції.....	115
Данчева О. М., Кутовенко М.О.	
Штучний інтелект як інноваційна технологія ХХІ століття.....	117
Данчева О. М., Матей С.Ю.	
Штучний інтелект: сутність, застосування, перспективи розвитку.....	119
Данчева О. М., Меренкова А.А.	
Бренд-стратегія: сутність, значення та завдання.....	121
Дзюблюк О.В.	
Інноваційні аспекти банківського менеджменту в умовах глобалізаційного впливу на економіку.....	123
Пашковська К.В., Карпенко Ю.В.	
Сучасні тенденції змін інноваційних стратегій в бізнесі.....	125
Висоцька Р.В., Карпенко Ю.В.	
Сутність та класифікаційні підходи до операційної стратегії підприємства.....	127
Котелюх М.Ю.	
Стратегія відновлення України у сфері управління охорони здоров'я у повоєнний час.....	129
Кузнецова І.О., Златова А.Р.	
Формування стратегічних рішень сільськогосподарським підприємством	132
Карпенко Н.О., Кузнецова І.О.	
Основні підходи до трактування поняття стратегії розвитку підприємства	134
Луцків О.М.	
Тенденції та особливості розвитку логістичних процесів в умовах війни	136

Медведенко М.А., Патлатой О.Є.	
Теоретичні засади розробки стратегії розвитку підприємства.....	138
Осичка О.В., Ясинська С.Ю.	
Дизайн мислення як інноваційний підхід до стратегічного управління підприємством.....	140
Павлій О.В.	
Вплив введення воєнного стану на стратегічні зміни підприємств України.....	143
Татаринцева Ю.Л., Пушкар О.І.	
Інноваційний менеджмент в епоху цифрового маркетингу вражень.....	146
Сенишин О.С., Хіч Р.Я.	
Теоретико методологічні засади процесу стратегічного маркетингового планування.....	148
Хетагурова Д. О.	
Стратегічний аналіз як складова стратегічного управління підприємством.....	150

СЕКЦІЯ 3

УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТНИМИ ПЕРЕВАГАМИ ПІДПРИЄМСТВА

Балабаш О.С., Костенко Р.О.	
Формування конкурентних переваг підприємств на основі впровадження сучасних цифрових технологій.....	154
Балабаш О.С., Лисак Л.О.	
TQM як основа забезпечення стійких конкурентних переваг підприємств олійно-жирової галузі.....	156
Бєбко С.В., Красуля А.В.	
Налагодження комунікацій з користувачами у соціальних мережах.....	158
Боднарчук Р.В., Гуменюк А.С.	
Аудит в закладі охорони здоров'я - ключовий інструмент для поліпшення якості медичних послуг.....	159
Гіржева О.М.	
Діджиталізація бізнесу як фактор підвищення його конкурентних переваг.....	161
Горбатюк В.В.	
Особливості виробничого процесу борошномельних підприємств України.....	163
Дідович І.І.	
Узагальнення наукових підходів стосовно поняття «потенціал підприємства».....	165
Єфремов А.О., Пристемський О.С.	
Постійне вдосконалення та адаптація стратегії розвитку підприємства у конкурентному середовищі.....	167

Коваль О.В.	
Управління маркетингом як інструмент підвищення конкурентоспроможності аграрних підприємств.....	169
Кубишина Н. С., Голобородько А. М.	
Посилення конкурентоспроможності підприємства інструментарієм внутрішнього маркетингу.....	172
Кузнецова І.О., Аветісян Л.Л.	
Управління конкурентними перевагами торгівельного підприємства.....	174
Могилевська О.Ю.	
Маркетинговий підхід до управління конкурентоспроможністю промислового підприємства.....	176
Мохненко А.С., Антонов Р.А.	
Моделі управління людськими ресурсами підприємства.....	179
Патлатой О.Є., Задоріна (Губенко) Г.М.	
Теоретичні підходи до формування конкурентних переваг підприємства	180
Сакун А.Ж., Могильна Е.	
Управління конкурентоспроможністю малого бізнесу в умовах воєнного стану.....	183
Сакун А.Ж., Пашинний А. В.	
Категорії формування показників управлінської бухгалтерської звітності	185
Томашук І.В.	
Екологізація як тренд сучасного глобального розвитку.....	187
Томашук І.О., Томашук І.В.	
Кредитування підприємств в умовах ринкової економіки.....	189
Шаповал А.О., Піскун А.В.	
Роль інновацій у підвищенні конкурентоспроможності підприємства.....	191
Шимановська-Діанич Л.М., Лозова О.В., Тимошенко І.С., Гудько А.	
Проактивна поведінка та її вплив на імідж підприємства.....	194
Шкільний О. О.	
Інфраструктурне забезпечення конкурентоспроможності аграрних підприємств у сфері експорту.....	196
Яцина Н.О., Собко Л.В.	
Комунікативна взаємодія медичної організації зі споживачами послуг.....	198

СЕКЦІЯ 4

УПРАВЛІННЯ ЛЮДСЬКИМИ РЕСУРСАМИ ТА ЗНАННЯМИ ПІДПРИЄМСТВА

Бочуля Т.	
Інформаційна категорія мислення в аспекті розвитку управління підприємством.....	200
Волчек Р.М., Москалюк Г.О.	
Харизматичне лідерство як фактор успіху сучасного менеджера.....	202
Губаль М.В., Радь М.В.	
Забезпечення етичності роботи персоналу в закладі охорони здоров'я.....	204

Гуменюк А.В.	
Формування ефективної стратегії управління персоналом підприємства...	206
Ковальов В.В., Цуглевич Л.В.	
Професійний розвиток медичного персоналу – ключ до якісної охорони здоров'я.....	208
Крисько Ж.Л., Мокренський І.Р.	
Розвиток компетентностей менеджера нової генерації.....	210
Кулик А.В., Коптєва Г.М.	
Управління людськими ресурсами під час воєнного стану.....	212
Лазебний В.О.	
Базові принципи управління та завдання керівника ІТ-компанією.....	214
Полторак А.С., Демяненко А.С.	
Вплив соціально-економічної нестабільності на управління механізмами мотивації працівників.....	217
Пуліна Т.В., Кубряченко А.П.	
Підвищення результативності процесу управління якістю через залучення персоналу підприємства.....	220
Ремньова Л.М.	
Трансформаційне лідерство як ефективна концепція управління в умовах змін та невизначеності.....	222
Рожко А.О., Кармінська-Белоброва М.В.	
Дослідження та методи діагностики організаційної культури.....	224
Таран О.М., Мілашич К.С.	
Особливості управління персоналом в системі в системі публічного адміністрування.....	226
Томашук І.О., Томашук І.В.	
Вплив людського капіталу на економічне зростання сільських територій	228
Фонарьова Т.А., Одинченко Т.М.	
Педагогічна фасилітація у студентоцентрованому навчанні.....	230
Холодницька А.В.	
Ціннісна пропозиція роботодавця як інструмент залучення та утримання талантів.....	230
Чернявська І.М., Литвин О.О.	
Ситуативне навчання як напрям управління знаннями підприємства.....	234
Kuzyltau B. K., Kuznetsova I. O.	
The impact of competencies on organizational performance.....	236

СЕКЦІЯ 5

СТІЙКИЙ РОЗВИТОК ПІДПРИЄМСТВА: КОРПОРАТИВНО-СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ТА ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА БІЗНЕСУ

Артімонова І. В., Виговський В. М.	
Стратегічні напрями забезпечення стійкого фінансового стану промислових підприємств.....	239

Бержанір А. Л.	
Напрями реалізації соціальної відповідальності бізнесу.....	241
Бондаренко С. М.	
Екологізація управління якістю на підприємствах легкої промисловості...	243
Захарова Н.Ю.	
Особливості управління фінансовою безпекою підприємства в умовах воєнного стану.....	245
Зварич Л. В.	
Етика бізнесу в контексті соціальної відповідальності підприємств.....	247
Коваль Н. О.	
Особливості формування сталого соціально-економічного розвитку України.....	249
Корчагіна Л. Ф.	
Вплив інформаційної асиметрії на ESG-активність підприємства.....	251
Кузнецова І. О., Мартинов Д. О.	
Соціальне підприємництво: сутність та головні особливості.....	253
Москалюк Г. О., Філіппов С. А.	
ОСББ як об'єкт впровадження КСВ.....	255
Таций І.В.	
Продовольча безпека як складова економічної безпеки в умовах війни в Україні.....	257
Чкан І. О.	
Економічні злочини як загроза економічній безпеці бізнесу.....	259
Шепель А. В.	
Економічна ефективність вирощування капусти білоголової залежно від загущення рослин.....	261
Shkura I.	
Sustainability-oriented business model as a reaction of business on a global challenges.....	263
Krasnokutska I., Segeda I., Bezpalo A.	
Sustainable tourism policies in times of crisis.....	265
СЕКЦІЯ 6	
МЕНЕДЖМЕНТ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	
ПІДПРИЄМСТВА	
Анопа А. С., Ілляшенко С. М.	
Особливості управління маркетинговими стратегіями компанії Mintee.....	267
Бровкіна Ю. О.	
Деякі аспекти управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємства.....	269
Данчева О. М., Абрамова Д. В.	
Венчурний бізнес та етапи його становлення.....	271
Данчева О. М., Гажа І.І.	
Ділові риси менеджера інноваційного проекту.....	273

СЕКЦІЯ 7
СУЧАСНІ ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В УПРАВЛІННІ
ПІДПРИЄМСТВОМ

Брік С. В.	
Огляд українських бухгалтерських он-лайн програм як альтернатива 1С..	275
Гострик О. М.	
Цифрові технології за європейськими стандартами.....	276
Гринчук В. О.	
Управління рекламною діяльністю в мережі Інтернет.....	279
Данчева О. М., Кореновська К.А.	
Штучний інтелект: сутність, застосування, перспективи розвитку.....	281
Данчева О. М., Скрипник С. Ю.	
Віртуальні технології як фактор розвитку конкурентоспроможності підприємства.....	283
Данчева О. М., Георгієва Ю. С.	
Сучасні інформаційні технології в менеджменті.....	285
Olesia Demianyshyna	
Information technology as a tool for processing accounting information.....	286
Єсіна О. Г.	
Роль управління інформаційними потоками підприємства.....	288
Ілляшенко С. М.	
Вплив технологій четвертої промислової революції на логістику промислового підприємства.....	291
Кузнецова І. О., Кізюн Б. Ф.	
Цифрова трансформація як основа стратегічного розвитку медичних закладів..	292
Лебеденко С. О.	
Контекстно-орієнтований сервіс: роль штучного інтелекту.....	294
ЛозанА. Е.	
Роль інформаційних технологій у цифровій трансформації підприємства	296
Медведева К. Д.	
Використання CRMсистем підприємствами для узгодження каналів комунікації.....	297
Орлик О. В.	
Можливості використання інтернет-технології QR-кодів підприємствами	299
Пилипенко К.А., Рунчева Н.В., Бригіна С.І.	
Напрями повоєнного розвитку туризму в Україні.....	301
Пономаренко І. В., Пономаренко Д. В.	
Використання CHATGPT для оптимізації цифрового маркетингу.....	304
Пристемський О. С., Пашинний А. В.	
Вплив сучасних інформаційних технологій на ефективність управління підприємством.....	306

Пристемський О. С., Чернега К. М.	
Цифрові рішення оптимізації оподаткування та зменшення податкових ризиків.....	308
Сақун А. Ж., Рихлов М., Тихомиров А.	
Цифровізація облікової системи підприємства.....	310
Тріль І. Б., Тереш В. М.	
Інформаційно-аналітичне забезпечення прийняття управлінських рішень у діяльності медичної організації.....	312
Шепель І. В.	
Побудова структури облікового апарату при запровадженні сучасних інформаційних систем.....	314
Янковець Т.М.	
Веб-сайт та інструменти цифрового маркетингу в управлінні підприємством.....	316

соціальної діяльності підприємств, реалізації механізмів їх ефективної взаємодії із стейкхолдерами.

Література

1. Мишковська О. П. Соціальна відповідальність бізнесу: сутність, тенденції та проблеми розвитку в Україні : дис. ... канд. соціол. наук : 22.00.04. Львів, 2018. 218 с. URL: <https://www.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/04/dis-myshkovska.pdf> (дата звернення: 14.09.2023).

2. Комарова К. В., Ковальчук Н. В. Соціальна відповідальність як складова стратегії розвитку бізнесу на підприємствах України. *Інноваційна економіка*. 2016. № 5–6. С. 25–30. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/inek_2016_5-6_6 (дата звернення: 14.09.2023).

3. Бержанір А. Л., Чирва Г. М. Методологія теоретичних досліджень корпоративної соціальної відповідальності. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2018. Вип. 21. С. 122–125. URL: <http://globalnational.in.ua/issue-21-2018> (дата звернення: 15.09.2023).

4. Група ДТЕК. Соціальна відповідальність URL: https://dtek.com/sustainable_development/social/ (дата звернення: 16.09.2023).

Бондаренко С. М.,

к. е. н., доцент

Київський національний університет технологій та дизайну

ЕКОЛОГІЗАЦІЯ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ЛЕГКОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

У сучасних умовах важко вважати якісною продукцію, яка хоч і задовольняє потреби споживачів у відповідності до свого призначення, проте наносить шкоду навколишньому природньому середовищу, виготовлена підпільно, з порушенням норм законодавства, не в етичний спосіб, при здійсненні бізнес-процесів створення якої застосовується примусова праця, дитячий труд. Підприємство, не націлене на високу якість продукції, екологізацію та прозорість процесів її виробництва, не може розраховувати на успіх у бізнесі, бо цього вимагають його стейкхолдери.

Основою сталого розвитку підприємств є екологізація їх виробництв та корпоративна соціальна відповідальність. У працях В. Гобели, В. Шевчука, [1, 2] екологізація визначається як процес проникнення ідей, знань, законів екології, екологічного мислення в інші сфери науки, виробництва, в життєдіяльність суспільства та держави, тобто проникнення екологічних аспектів у всі сфери людської діяльності та управління. Екологізація має на меті сформувати нову систему мислення та сприйняття об'єктивної дійсності у сфері природокористування та економічної безпеки [1]. У джерелі [3] екологізація визначається як процес послідовного впровадження нової техніки і

технології, нових форм організації виробництва, виконання управлінських та інших рішень, які дають змогу підвищити ефективність використання природних ресурсів з одночасним збереженням природного середовища та його поліпшення на різних рівнях.

Випадків застосування терміну екологізація існує багато, зокрема говорять про екологізацію виробництва, підприємства, освіти, науки, сільського господарства, продукції та ін. Доцільною є екологізація управління якістю. Екологізація управління якістю – трансформація елементів управління якістю (суб'єктів, об'єктів, принципів, функцій, методів, інструментів) для забезпечення екологічної спрямованості бізнес-процесів створення якісної та екологічно чистої продукції.

Турбота про навколишнє природне середовище і здоров'я людини, екомоду, фрісайклінг, апсайклінг, ресайклінг, створення та сертифікація на підприємствах легкої промисловості систем екологічного менеджменту, інтегрованих систем управління – це шлях у вирішенні екологічних проблем людства, що призведе до глобальних позитивних зрушень, підвищення якості життя громадян та економічного процвітання країн.

Сучасний споживач все частіше звертає увагу на такі аспекти якісної продукції, як турбота виробника про навколишнє середовище, умови виробництва товару та дотримання виробником політики сталого розвитку. Завданням екологізації управління якістю є зробити екологічні вироби, виготовлені в етичний спосіб, привабливими для споживача та економічно ефективними для виробника. У джерелі [1] виділено класифікацію напрямів екологізації, на основі якої розроблено методи екологізації управління якістю для підприємств легкої промисловості: превентивний, інформаційно-аналітичний та ліквідаційно-відновлювальний.

Найбільш доцільними превентивними методами екологізації на підприємствах легкої промисловості є впровадження бережливого виробництва, концепції шість сигма, їх поєднання, тобто бережливого виробництва плюс шість сигма, створення систем управління якістю, інтегрованих із системою екологічного управління та іншими виробничими та управлінськими системами. Оскільки якісні одяг та взуття, виготовлені з екологічних матеріалів по екологічно чистій технології будуть дорожчими, потрібно забезпечувати їх високу якість та раціонально використовувати всі види ресурсів. Бережливе виробництво плюс шість сигма передбачає бережливе використання, економію ресурсів та стабілізацію характеристик продукції. Серед інформаційно-аналітичних методів необхідно виділити добровільну сертифікацію продукції та систем управління, моніторинг та аудит стану довкілля. Ліквідаційно-відновлювальний напрям представлено такими методами як утилізація та переробка відходів, методи фрісайклінгу, апсайклінгу, ресайсклінгу, даунсайклінгу та ін. З метою зменшення і ліквідації ризиків негативного впливу функціонування підприємств легкої промисловості на довкілля доцільно проводити PNEIA–аналіз навколишнього середовища.

Отже, проведене дослідження дало змогу визначити необхідність в екологізації управління якістю на підприємствах легкої промисловості, використанні превентивних, інформаційно-аналітичних, ліквідаційно-відновлювальних методів екологізації управління якістю, зокрема розробки методологічних, методичних основ впровадження концепції бережливого виробництва плюс шість сигма, створенні систем управління якістю, інтегрованих з системою екологічного управління та іншими виробничими і управлінськими системами.

Література

1. Гобела В.В. Економіко-безпекова екологізація: теорія та практика. Львів : ЛьвДУВС, 2021. 244 с.
2. Шевчук В.Я. Економічний механізм стимулювання ресурсозбереження. Вісник КНУТД. 2016. № 1 (95). С. 23-29.
3. Екологізація економіки та екологічність. URL: <http://zsfoe.org/?p=4045> (дата звернення 20.09.2023).
4. Касич А.О., Бондаренко С.М. Рециклінг як сфера реалізації державного-приватного партнерства та інструмент забезпечення цілей сталого розвитку. *Причорноморські економічні студії*. 2022. № 76. URL:http://bses.in.ua/journals/2022/76_2022/27.pdf

Захарова Н.Ю.,

к. е. н., доцент

Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького

ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ БЕЗПЕКОЮ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Забезпечення фінансової безпеки є ключовим аспектом успішного управління підприємством, важливою складовою його конкурентоспроможності та передумовою функціонування в нестабільних умовах, які характеризуються значним ступенем невизначеності. Ситуація значною мірою ускладнюється в умовах воєнного стану, оскільки підприємствам дедалі важче забезпечувати свою безпеку, зокрема, й фінансову. Це зумовлено значним рівнем інфляції, втратою виробничих потужностей, ринків збуту продукції, зменшенням обсягів інвестицій, падінням купівельної спроможності, порушенням логістичних зв'язків та нестабільною ситуацією на ринку праці.

Фінансова безпека підприємства напряму залежить від ефективності формування та використання фінансових ресурсів, рівня його платоспроможності і ліквідності, фінансової стійкості, якості оперативного і